

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Godlycke Kracht Van De Goede Wercken Ghegront Op Het
Waere Gheloof**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1669

Voor-Reden.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71472)

VOOR-REDEN.

Et leven van den mensch / volghens de
openbaringhe Gods in de heylighe
Schriften / en is niet anders als eenen
gheduerighen strijd ofte krijgh : de
woorden vanden H. Propheeta Job. Cap.

7. v. 1. **Sijn klaer** : Het leven des menschs, seyt hy / is
eenen strijd op der aerden. De handen teghen de
welcke wy moeten vechten heeft ons aenghewe-
sen den H. Paulus *Ephes. 6. v. 12.* segghende : Wy heb-
ben eenen strijd niet teghen vleesch ende bloedt, maer te-
ghen de machten van dese duysternissen, ende teghen de
boosheden inde locht, dat is / teghen de duibels die
niet alleen door hun selven / maer oock het vleesch
ende de werelt gebuycken om ons te bestrijden.
Hier op siet het ghene dat Christus seght / *Matth. 11.*
v. 12. **te weten** / dat het Rijk der Hemelen ghewelt lijdt
ende inghenomen wordt van de ghene die op het selve ge-
welt doen, alwaer hy de ghelijckenisse neemt van
het krijghs volck dat eenighe stadt overrompelt
niet vechtender handt.

Op wat maniere dat dit moet gheschieden/ende
wat hoor wapenen dat wy tot desen eynde name-
lijck moeten gebuycken / wordt ons op verschey-
den plaetsen vande Schrifture gheleert.

1. *Akth. 14. v. 22.* alwaer de Apostelen leeren aen
dit van Lystraen, Iconien, ende Antiochien dat-se door
vele tribulaten ende verdruckingen moesten ingaen in't
Coninckrijcke Gods : **Hi** / alsoo het seker is dat de
verdruckingen strijden teghen de nature des
menschs / soo moet den mensch van ghewelt doen
aen sijne nature om in te gaen in't Coninck-rijck
Gods.

2. *1. Corinth. 9. v. 26.* Daer den H. Paulus ons
leert hoe hy self ghewoon was te strijden: Ick vech-
te soo, seyt hy / niet als de locht slaende, maer ick kastiide
mijn lichaem, ofte (ghelijck den Griexschen Text
heeft) ick slaet het vol blauwe plecken, ende brenghe het

4
tot slavernye, op dat ick aen andere ghepreeckt hebbende,
self niet verstoeten en worde.

3. 1. *Timoth. 6. v. 11.* Daer den H. Apostel den
Bisshof Timotheus onderwijst hoe hy moet scrij-
den: Sijndt, seyt hy / den goeden sijndt des gheloofs,
grijpt naer het ewigh leven &c. niet allen dooz hy
predicken van het Woort Gods / maer oock dooz
een goet en deughdoelich leven / als naemelijck / ghe-
lijck Paulus te bezen gheschiet hadde / dooz Gherech-
tigheyt, Godtsaligheyt, Gheloove, Liefde, Lijdsaemheyt,
Sachmoedigheyt, met een woort / dooz alle soeken
van goede mercken en deughden.

4. Dit wort van den selven Apostel noch bre-
der verclaert *Ephes. 6. v. 13* &c. daer hy seght: Neemt
aen de gheheele wapen-rustinghe Gods, doet aen de bech-
wapen der gherechtigheyt, dat is / ghelijck den Do-
drechtchen Bijbel dit verclaert *Num. 33.* de Godtsalig-
heyt des levens: Neemt den helm, dat is / de hope
der saligheyt, met alle biddinghe, en smeekinghe, bidde
de op alle tijden in den gheest, ende waekende met alle ge-
duerigheyt &c.

Dit dit altemael blijkt dooz de ooghe / dat ghe-
lijck een soldaet dien naem niet en verdient / hi se-
ken dat hy alleenlijck gheloof dat hy victorie be-
halen / ofte loon sal ontfanghen / indien hy de he-
den aen de wapenen ende aen het werck niet
staet / alsoo oock een Christen mensch gheene hope
en kan hebben van sijn saligheyt / ofte van den
ewighen loon te ontfanghen / hy soo verre hy
sich te vreden hout alleen met 't gheloof sonder
wercken; want / ghelijck wy nu ghesien hebben
niet de Schrifture / om het Coninckrijck Gods
te bekomen / men moet ghewelt doen en bechten
dooz lijdsaemheyt in de verdruckinghen, dooz het
lijden sijns lichaems, dooz Gherechtigheyt, Liefde, Sach-
moedigheyt, Bidden, Smecken, Waeken, Godtsaligheyt
des levens, ende andere soodanighe godtvruchtighe
wercken en deughden die noch elders van de
Schrifture opgheteelt worden. Dit soo vast ghe-
stelt zijnde dat het onse Partije selve niet en
loeft

5
loochenen / moeten wy nu ondersoeken wat
kracht dat de goede wercken eyghentlijk heb-
ben.

EERSTE CAPITTEL.

Verscheyden Bemerekinghen om dit Tractaet
wel te verstaen.

EERSTE BEMERCKINGHE.

TIs seker dat het geloof sonder de wercken doot
is, ende niemant kan saligh maken.

Dit seght met klaere woorden den H. Jacobus Ap-
postel in sijnen Brief *Cap. 2. V. 14. ende V. 17.* Het
geloof, seyt hy / indien het de wercken niet en heeft, is
doot. **Wederom:** Indien yemant seght dat hy 't gheloo-
ve heeft, ende de wercken niet en heeft, kan dat gheloo-
ve hem saligh maken?

Deze woorden sijn veel te dupdelijck als dat se
van Partije konnen gheloochent worden / daerom
stemt se den Dordrechtschen Bijbel ons toe *Nym. 46.*
met dese woorden: Het gheloo-ve sonder de wer-
cken en heeft gheene nuttigheydt tot de rech'veerdighma-
kinghe, noch gheene kracht om saligh te maeken; niet
meer als een doot lichaem sonder siele kracht heeft om ee-
nighe werckinghen des levens voort te brenghen. Hier
bekent dan Partye dat de goede wercken de siele
van het gheloof sijn/verbolghens dat het niet nut
en kan sijn tot de salighejdt sonder de wercken.

TWEEDE BEMERCKINGHE.

TIs oock seker / dat / ghelijck het gheloof nie-
mant kan saligh maken sonder de wercken, alsoo
oock de wercken niet nut en konnen sijn tot de sa-
lighejdt sonder 't gheloof.

Dit seght den H. Paulus updruckelijck *Hebr. 11.*
V. 6. Sonder 't gheloo-ve, seyt hy / is 't onmoghelijck
Gods